

Очни прояви при пациенти с covid-19

Няколко са основните въпроси, които трябва да се решат спешно:

1. Какви са характеристиките на очните прояви, свързани с COVID-19
2. Има ли разлика в клиничното протичане на болестта при пациенти с и без очни прояви
3. Може ли конюнктивата да бъде входна врата за вируса

Поради тежестта на заболяването и изявените сериозни симптоми от страна на дихателната и други системи, високата тежест върху здравните системи на засегнатите държави и други допълнителни фактори, липсват пълни данни за степента на засягане на очите в процеса на протичане на болестта. Единични публикации по темата обаче са категорични, че клиничната проява в очите е ограничена до **конюнктивит** с характерните му клинични белези.

От 534 пациенти, изследвани в болницата в Tongji, Китай /1/, 25 пациента / 4,68% / са установени с конюнктивна конгестия, и само 3 от тях са показали този симптом като начален за болестта. Оплакванията са продължили между 2 и 10 дни, като основно те са се заключаваели в чувство за сухота, намаление на зрението, чувство за наличие на чуждо тяло, сълзене, фотофобия и миалгия. Общо 62% от пациентите, диагностицирани със заболяването са съобщили за предшестващ контакт „ръка-око“. Пациентите са лекувани с антибиотични капки и изкуствени сълзи.

Този процент на болни с установен конюнктивит е значително по-висок от процента съобщен от други автори: Zhong докладва за 9 случая от 1099 болни, което представлява 0,82% от изследваните пациенти; данните са получени от 552 болници от 30 провинции в Китай. Xia /2/ съобщава за 3,33% засягане сред болни, диагностицирани с болестта и доказано наличие на вируса в материал от конюнктивен секрет и сълзи само при един болен. Не е установено засягане на увеята и ретината при изследваните пациенти. Същевременно много от тях са съобщили за предшестващи очни заболявания, които не са показали влошаване в хода на основното заболяване. Друго проучване върху 67 пациенти / 5 /, при които е използван RT-PCR не потвърждава наличието на вируса в конюнктивален секрет както при болни без симптоми на конюнктивит, така и при единствения болен, който е показал такива.

При 102 клинично проявени пациенти, 72 от които с лабораторно доказан COVID-19 в болницата в Tongji / 6 /, само двама са показали симптоми на конюнктивит и само при единия пациент са намерени фрагменти от вируса по предната очна повърхност.

Предишни проучвания върху способността на корона вирусите да преминават конюнктивната бариера са били докладвани през годините.

Независимо от липсата на категорични данни, че предната очна повърхност може да бъде основен рутинен път за навлизането на вируса в организма, този начин на

заразяване не трябва да бъде пренебрегван, особено в ежедневната офталмологична практика. Работата на офталмолога на 40-50 см от пациента и възможността за контаминация на ръцете на лекаря изисква спазването на строги правила при преглед, а именно:

1. Използването на прозрачна преграда върху шпалт лампата, която да намали възможността за попадане на пръски върху лицето на изследвания и е еднократна или има възможност за текуща дезинфекция
2. Използване на предпазни очила и ръкавици
3. Избягване на използването на въздушни тонометри, които могат да доведат до диспергиране на вируса посредством въздушната струя. Препоръчително е използването на тонометри с индивидуални консумативи.
4. Рутинна дезинфекция на уредите и помещенията съобразно общите препоръки.
5. Пациенти, които се установяват с фоликуларен конюнктивит и показват характерните за болестта симптоми – кашлица, повишена температура и др., веднага да бъдат насочвани за основен преглед.
6. Отлагането на прегледи и оперативни интервенции и манипулации, които на са в спешен или неотложен порядък. При извършването на такива да се спазват наложените правила за недопускане разпространението на заразата.

Литература

1. Ocular manifestations and clinical characteristics of 534 cases of COVID-19 in China: A cross-sectional study
Liwen Chen¹, Chaohua Deng¹, Xuhui Chen¹, Xian Zhang, Bo Chen, Huimin Yu, Yuanjun Qin, Ke Xiao, Hong Zhang* and Xufang Sun*
Department of Ophthalmology, Tongji Hospital, Tongji Medical College, Huazhong University of Science and Technology, Wuhan, China
2. Xia J, Tong J, Liu M, et al. Evaluation of coronavirus in tears and conjunctival secretions of patients with SARS-CoV-2 infection. J Med Virol 2020.
3. Guan W, Ni Z, Hu Y, et al. Clinical Characteristics of Coronavirus Disease 2019 in China. New Engl J Med 2020.
4. Lu C, Liu X, Jia Z. 2019-nCoV transmission through the ocular surface must not be ignored. The Lancet 2020.
5. Zhou Y, Zeng Y, Tong Y, Chen C. Ophthalmologic evidence against the interpersonal transmission of 2019 novel coronavirus through conjunctiva. medRxiv 2020:2020-2.
6. Sun X, Zhang X, Chen X, et al. The infection evidence of SARS-COV-2 in ocular surface : a single-center cross-sectional study. medRxiv 2020:2020-2.

Автор: проф. Ива Петкова, Очна болница „Зора“